

Kitaabka Daanyeel - Sagaashan iyo Sagaal

Maalmaha Ugu Dambeeya iyo Xukunka Ilaah: Daahfuridda Aragtiyaha Nebinimada

Jeff Pippenger
2024-02-29

“Maalmaha ugu dambeeya” waxay ka dhigan yihiin ku dhawaaqidda furitaanka xukunka ee dhaqdhaqaaqa malaa’igta kowaad, waxaana dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad lagu dhawaaqaa xidhitaanka xukunka. “Maalmaha ugu dambeeya” dadka Ilaah waa la soo kiciyey, welina waa la soo kiciyaa si ay u ku dhawaaqaan xukunka Ilaah, laakiin si qof u noqdo rasuul xukunka Ilaah, waa inuu fahmaa xukunka. Sifo aasaasi ah oo Adventism-ka La’odikiya ah, ha ahaato dabaqadda waxgaradka ah ama dabaqadda aan waxgaradka ahayn, waa inaanay garanayn xukunka Ilaah. Nebiyada oo dhammu waxay si gaar ah uga hadlaan maalmaha ugu dambeeya in ka badan maalmihii ay ku noolaayeen.

“Mid kasta oo ka mid ah nebiyadii hore waxa uu in ka yar uga hadlay wakhtigoodii, kana badan wakhtigeenna, sidaas daraaddeed wax sii sheegiddoodu annaga ayay inoo taagan tahay. ‘Waxyaalahaas oo dhammu iyaga waxay ugu dheceen tusaale ahaan; oo waxaa loo qoray digniinteenna, innaga oo ay dhammaadka dunidu ina soo gaadhay.’ 1 Korintos 10:11.”
Selected Messages, book 3, 338.

Nebiyada oo dhammu way isku waafaqaan; sidaas daraaddeed waxsii sheegyadoodu dhammaantood waxay soo bandhigayaan isla sawirka, sawirkaasuna waa kan maalmaha ugu dambeeya, kuwaas oo ah maalmaha xukunka.

Oo ruuxyada nebiyaduna waxay u hoggaansan yihiin nebiyada. Waayo, Ilaah ma aha abuuraha qas, laakiin waa kan nabadda, sida ay tahay kiniisadaha quduusiinta oo dhan. 1 Corinthians 14:32, 33.

Yerusaalem ku jirta aragtidii Yexesqeel ee ka bilaabmaysa cutubka siddeedaad waa kiniisadda Ilaah, taas oo ah kiniisadda La’odikiya ee Toddobaadka-Maalinle ee maalmaha ugu dambeeya. Cutubyada siddeedaad iyo sagaalaad ee Yexesqeel waxay tilmaamayaan laba qaybood oo caabudayaal ah marka la soo gunaanadayo xukunka guriga Ilaah. Qayb waxaa lagu matalay shan iyo labaatanka oday oo qorraxda u sujuudaya, laakiin kuwa ka taaha oo ka ooya karaahiyooyinka lagu sameeyo kiniisadda iyo dalka waxay helaan shaabadda Ilaah. Cutubka kow iyo tobnaad, aragtidii Yexesqeel waxay sii waddaa tusaalaha ciqaabta shan iyo labaatanka nin ee qorraxda u sujuuda.

Dabadeedna Ruuxii ayaa kor ii qaaday, oo i keenay iridda bari ee guriga Rabbiga, taasu xagga bari u jeeddo; oo bal eeg, albaabka iridda waxaa joogay shan iyo labaatanka nin; oo dhexdooda waxaan ku arkay Yacaasanyah in Cazuur, iyo Belaadyah in Benayaah, oo ah amiirradii dadka. Markaasuu igu yidhi, Wiilka Adamow, kuwanu waa nimanka xumaanta ku tashada oo talo shar ah magaaladan ku bixiya; kuwaas oo leh, Wakhtigu ma dhowa; aynu guryo dhisanno;

magaaladanu waa digsigu, innaguna waxaanu nahay hilibka. Sidaas daraaddeed iyaga wax ka sii sheeg, wax ka sii sheeg, Wiilka Adamow. Markaasaa Ruuxii Rabbigu igu soo degay, oo igu yidhi, Hadal; Rabbigu wuxuu leeyahay sidan; Sidaas ku hadasheen, reer binu Israa'iilow; waayo, waxaan garanayaa waxyaalaha maskaxdiinna ku soo kaca, mid kastaaba. Kuwii la laynayey ayaad magaaladan ku badiseen, oo jidadkeediina waxaad ka buuxiseen kuwii la laayay. Sidaas daraaddeed Sayidka Rabbiga ah wuxuu leeyahay; Kuwiinna la laayay oo aad dhexdeeda dhigateen, iyagu waa hilibka, magaaladuna waa digsigu; laakiin anigu idinka dhexdeeda waan idinka soo bixin doonaa. Seeftaad ka cabsateen; oo anna seef baan idin dul keeni doonaa, ayaa Sayidka Rabbiga ah wuxuu leeyahay. Oo dhexdeeda waan idinka soo bixin doonaa, oo waxaan idinku gacangelin doonaa gacmaha shisheeyayaasha, oo waxaan dhexdiinna ku fulin doonaa xukummo. Yexesqeel 11:1-9.

Yerusaalem waxaa loo aqoonsaday “digsiga,” dadka Yerusaalemma waa “hibilka” lagu karinayo digsigaa, kaas oo ah dheri. Xukunka kuwa sharka leh oo ay malaa’iguhu ku fuliyaan hubka wax baabbi’iya ee gacmahooda ku jira, wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartanka kun (waayo Walaashii White waxay tidhaahdaa shaabadaynta ku xusan Yexesqeel cutubka sagaalad waa isla tan ku xusan Muujintii cutubka toddobaad), waxa uu ka kooban yahay xaqiiqda ah in kuwa sharka leh laga saaro Yerusaalem. Marka sharciga Axadda ee dhowaan iman doona la soo rogo, Yerusaalemta ruuxiga ah waa la nadiifin doonaa oo waxaa kor loogu qaadi doonaa sidii calam ka sarreeya buuraha oo dhan.

Oo waxay ahaan doontaa maalmaha ugu dambeeya, in buurta guriga Rabbiga lagu adkayn doono buuraha dushooda, oo laga sarraysiin doono kuraha; oo quruumaha oo dhammu waxay u qulquli doonaan xaggeeda. Dad badanuna way tegi doonaan oo waxay odhan doonaan, Kaalaya, oo aynu kor ugu kacno buurta Rabbiga, guriga Ilaaha Yacquub; isaguna wuxuu ina bari doonaa jidadkiisa, oo innaguna waxaynu ku socon doonaa waddooyinkiisa, waayo, Siyoon baa sharciga ka bixi doona, oo Erayga Rabbiguna Yerusaalem. Ishacyaah 2:2, 3.

Daahirinta Yerusaalem laga sameeyo xilliga sharciga Axadda, waa ka saarista Adventist-yada La’odikiya, si ay u hadhaan oo keliya Adventist-yada Filadelfiya. Markaas qaab-dhismeedka sharciyeed ee shirkadeed waa dhammaadaa, waayo dowladda Maraykanku waa hay’adda xukunta ee ku jirta nidaamkii sharciyeed ee la dejiyey 1863, oo marka dowladda Maraykanku ku khasabto dhowrista Axadda dalka, qaab-dhismeedka shirkadeed ee kaniisadda Seventh-day Adventist ama sharci ahaan waa la kala diraa, ama waxaa laga yaabaa in magaceeda sharci ahaan loo beddelo wax u eg nidaamka kaniisadda Sunday Adventist.

Marka kuwa sharka leh ee Yerusaalem laga saaro digsigu, iyada oo ay saaraan malaa’igta wax baabbi’isa, kaniisadda Adventist ee La’odikiya way dhammaataa, dhaqdhaqaaqa Filadelfiyana wuxuu noqdaa Yerusaalemta ruuxiga ah ee kor loo qaado calan ahaan. Miikaah wuxuu la hadlaa raggii waayeelka ahaa, kuwaas oo Ishacyaah ugu yeedho ragga quudhsada ee iftiinka ku sheega gudcur, gudcurkana iftiin; wuxuuna, su’aal ku dhex jirta, ku muujinayaa in raggii waayeelka ahaa ay ahayd inay garanayeen “xukunka.” Waxay ahayd inay garanayeen wakhtigii booqashadooda.

Markaasaan idhi, I maqla, waan idin baryayaaye, madaxda Yacquubow, iyo amiirrada reer binu Israa'iilow; sow idinkuma habboona inaad garashada xukunka leedihiin? Kuwii wanaagga

neceb oo sharka jecel; kuwa haraggooda ka siiba dadka, oo hilibkoodana lafahooda ka siiba; kuwaas oo weliba cuna hilibka dadkayga, oo haraggoodana ka fiiqa; lafahoodana jebiya, oo cadcad u jara sida waxa dheriga loo galiyo, iyo sida hilibka digsi ku jira. Miikaah 3:1–3.

Ilaah wuxuu ugu talagalay, welina wuxuu ugu talagalay in dadkiisa maalmaha ugu dambeeya ay “garta ogaadaan,” gartuna ma aha fikrad keliya oo gooni ah. Waa taariikh socota oo horumaraysa, leh qaybo badan iyo calaamado go’an oo cayiman. Waa xilli nebiyadeed oo bilaabmay 1798, kuna sii socda ilaa dhammaadka kun-sannadoodka. Waa labadaba baaritaan iyo fulin. Waxaa lagu fuliyaa nin kasta oo weligiis ku noolaa meeraha dhulka, iyo weliba malaa’igihii samada laga eryay. Xilliyada garsoorku waa faham lama huraan ah oo u baahan kuwa Ilaah daacadda u ah maalmaha ugu dambeeya, waayo jawaabta su’aasha Miikaah waa, “haa, Israa’iil waa inay garashada fahantaa.”

Yeremyaah wuxuu tilmaamayaa in odayaashii hore ee Yerusaaalem ee maalmaha ugu dambeeya ay metelaan gunaanadka “dib-u-dhac joogto ah,” sida ay u mataleen afarta jiil ee kacdoonka sii kordhaya, oo lagu calaamadeeyey afarta karaahiyo ee sii kordhaya ee ku qoran Yexesqeel cutubka siddeedaad. Yeremyaah wuxuu tilmaamayaa in odayaashaasi hore ay ku dhex milmeen ruuxi-raacnimo, waayo waxay “caabudaan” “qorraxda, dayaxa, iyo ciidanka samada oo dhan.” Wuxuu tilmaamayaa in ay “dhici doonaan, oo aanay kici doonin,” waayo “waxay diideen eraygii Rabbiga.” Astaamahaan ayuu Yeremyaah ku caddeynayaa in “dadku aanay garanayn xukunka Rabbiga.”

Waqtigaas ayaa Rabbigu leeyahay, lafaha boqorradii dalka Yahuudah, iyo lafaha amiirradiisii, iyo lafaha wadaaddadii, iyo lafaha nebiyadii, iyo lafaha dadkii Yerusaaalem degganaa ayaa qabuurahooda laga soo bixin doonaa; oo waxaa lagu kala bixin doonaa qorraxda horteeda, iyo dayaxa horteeda, iyo ciidanka samada oo dhan horteeda, kuwaasoo ay jeclaayeen, oo ay u adeegi jireen, oo ay daba socdeen, oo ay doondooni jireen, oo ay caabudi jireen; lama soo ururin doono, lamana aasi doono; waxayna ahaan doonaan sida digo ku dul yaal dhulka dushiisa. Oo kuwa ka hadha qoysaskan sharka leh oo dhan, kuwa ku hadhay meelaha aan ku eryay oo dhan, dhimashada ayay nolosha ka dooran doonaan, ayaa Rabbiga ciidamadu leeyahay. Oo weliba waxaad ku tidhaahdaa iyaga, Rabbigu wuxuu leeyahay, Miyay dhacaan oo aanay mar dambe kicin? Miyuu nin jeedsadaa oo aanu soo noqon? Haddaba maxaa dadkan Yerusaaalem dib ugu noqdeen dibunoqosho joogto ah? Khiyaanaday ku dheggaan yihiin, wayna diideen inay soo noqdaan. Waan dhegaystay oo maqlay, laakiinse si qumman uma ay hadlin; ninna xumaantiisii kama uu toobadkeenin isagoo leh, Maxaan sameeyey? Mid kastaaba jidkiisii ayuu u leexday, sida faras dagaalka ugu carara. Xataa xuurta cirka joogtaa way taqaan xilliyadeeda la amray; qoolleyda, wiishka, iyo liqayguna waxay dhawraan wakhtiga imaatinkooda; laakiinse dadkaygu ma yaqaaniin xukunka Rabbiga. Sidee baad u tidhaahdaan, Annagu caqli baannu leenahay, oo sharciga Rabbiguna waa nala jiraa? Bal ogaada, hubaal wax aan micne lahayn ayuu ka dhigay; qalinkii culimmada wax aan micne lahayn buu noqday. Nimankii xigmadda lahaa way ceebooben, way argagaxeen oo la qabtay; bal ogaada, eraygii Rabbiga way diideen; haddaba xigmad intee le’eg baa ku jirta iyaga? Yeremyaah 8:1–9.

Cutubka shanaad, Yeremyaah wuxuu ku sheegay kuwa aan garanayn xukunka Rabbiga inay yihiin “nacasyo.”

Ku orda oo ka dhex wareega jidadka Yeruusaalem, oo hadda fiiriya, oo garta, oo ka doondoona meelaheeda bannaan, bal inaad heli kartaan nin, haddii uu jiro mid caddaalad fuliya, oo runta doondoona; aniguna waan u cafiyi doonaa. In kastoo ay yidhaahdaan, Rabbigu waa nool yahay; hubaal been bay ku dhaartaan. Rabbiyow, sow indhahaagu runta kuma ay jeedaan? Waad ku dhufatay, laakiinse ma ay murugoon; waad baabbi'isay, laakiinse way diideen inay edbin qaataan; wejiyadoodii waxay ka sii adkeeyeen dhagax; way diideen inay soo noqdaan. Sidaas daraaddeed waxaan idhi, Hubaal kuwanu waa masaakiin; waa nacasyo; waayo, ma ay yaqaaniin jidka Rabbiga iyo xukunka Ilaahooda. Yeremyaah 5:1–4.

Maalmaha ugu dambeeya ee Adventism-ka La'odikiya, kuwa lagu matalay bikradaha nacasyada ah ee masaalka tobanka bikradood, kuwaas oo Sister White ay sheegtay inay matalaan “waaya-aragnimada dadka Adventist-ka ah,” “ma yaqaanaan jidka Rabbiga iyo xukunka Ilaahood.” Cutubka xiga Yeremyaah wuxuu ku caddeynayaa in “jidka” Rabbigu yahay “waddooyinkii hore,” laakiin Adventist-yada nacasyada ah ee La'odikiya way diidaan inay ku socdaan, ama inay dhegayaan codka buunka. “Buunka” waa astaan xukun, taas oo dabcan, Adventist-yada nacasyada ah ee La'odikiya aanay garanayn.

Rabbigu wuxuu leeyahay, Istaaga jidadka, oo fiiriya, oo weyddiista waddooyinkii hore, meeday jidkii wanaagsanaa, oo ku socda; markaasna waxaad naftiinna u heli doontaan nasasho. Laakiinse iyagu waxay yidhaahdeen, Kuma socon doonno. Oo weliba waardiyayaal baan idiin dul taagay, anigoo leh, Dhegaysta codka buunka. Laakiinse iyagu waxay yidhaahdeen, Ma dhegaysan doonno. Sidaas daraaddeed maqla, quruumahaow, oo ogaada, shirkaow, waxa iyaga ku dhex jira. Maqal, dhulkow: bal ogaada, dadkan waxaan ku soo dejin doonaa belaayo, taasoo ah midhaha fikirrada, maxaa yeelay erayadaydii ma ay dhegaysan, sharcigaygiina way diideen. Yeremyaah 6:16–19.

“Xumaanta” lagu soo dejiyo “shirweynaha” diiday inay “maqlaan codka buunka,” oo ay “ku socdaan” “jidadkii hore,” halkaas oo “nasashada” roobka dambe laga heli lahaa, waxay dhacdaa marka “shirweynuhu” “diido sharcigiisa” xeerka Axadda ee dhowaan imanaya.

Saddexda dabaq ee Eliyaah waxay aqoonsanaysaa hawsha farriinwade iyo dhaqdhaqaaq ku jira wakhtiga xukunka fulinta, kaas oo ka bilaabma sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Si dhow ula xidhiidha saddexda dabaq ee Eliyaah waxaa ah saddexda dabaq ee farriinwadaha diyaariya jidka Malaa'igga Axdiga. Saddexda dabaq ee farriinwadaha diyaariya jidka waxay aqoonsanaysaa hawl uu qabto farriinwade iyo dhaqdhaqaaq ku jira wakhtiga xukunka baaritaanka. Farriinwadaha diyaariya jidka, iyo Eliyaah, waa dabaqyo saddexle ah oo si dhow isugu xidhan, sida ay isugu xidhan yihiin saddexda dabaq ee Rooma iyo saddexda dabaq ee dhicista Baabuloon, hase ahaatee waxay leeyihiin kala-duwanaanshooyin muhiim ah oo la xidhiidha xukunka Ilaah.

Saddexda dabaq ee Eliyaah iyo saddexda dabaq ee malaa'igta jidka u sii hagaajisa Rasuulka Axdiga waxay la xiriiraan laba hawlood oo xukun ah oo kala duwan, kuwaas oo Ilaah ku fuliyo rasuulkiisa uu doortay iyo dhaqdhaqaaqa ku biira farriinta rasuulka. Labadaas hawlood waxay la xiriiraan laba xilli oo xukun ah oo kala duwan, in kastoo ay jiraan is-dul-saar ka dhexeeya calaamadaha.

Shaqada Eliyaah ee saddexaad oo ugu dambaysa waxay la xiriirtaa xukunka fulinta ah ee isbahaysiga saddex-geesoodka ah ee Baabuloonta casriga ah, shaqada rasuulka jidka diyaariyaana waxay la xiriirtaa xukunka baaritaanka ah iyo daahirinta dadka Ilaah. Cutubka saddexaad ee Malaakii waxa lagu soo bandhigaa aayadda ugu dambaysa ee cutubka labaad.

Erayadiinnaad ku daalisaan Rabbiga hadalladiinnaa. Haddana waxaad tidhaahdaan, Maxaannu ku daalisay? Markaad tidhaahdaan, Ku alla kii shar sameeyaa Rabbiga hortiisa wuu ku wanaagsan yahay, isaguna wuu ku farxaa iyaga; ama, Aaway Ilaaha caddaaladdu? Bal eega, waxaan soo diri doonaa rasuulkayga, oo isagu jidka hortayda ayuu sii diyaarin doonaa; oo Sayidka aad doondoonaaysaan ayaa dhaqso ugu iman doona macbudkiisa, kaasoo ah rasuulka axdiga ee aad ku faraxdaan; bal eega, isagu wuu iman doonaa, ayaa Rabbiga ciidammadu leeyahay. Laakiinse yaa adkaysan kara maalinta imaatinkiisa? Oo yaa istaagi kara markuu muuqdo? Waayo, isagu wuxuu la mid yahay dabka dahabliyaha, iyo saabuunta maydhayaasha dharka. Oo isagu wuxuu u fadhiisan doonaa sida kan lacagta safeeya oo daahiriya; oo wuxuu daahirin doonaa wiilashii Laawi, oo wuxuu iyaga u safeeyn doonaa sida dahabka iyo lacagta, si ay Rabbiga ugu bixiyaan qurbaan xaqnimo ku jira. Markaasaa qurbaanka Yahuudah iyo Yeruusaalem Rabbiga u macaanaan doona sidii waagii hore, iyo sidii sannadihii hore. Malaakii 2:17–3:4.

Maalmaha ugu dambeeya, sida ku xusan maragga Malaakii, Ilaah wuu ka daalay Adventism-ka La’odikiya ee ku dheggaan fallaagadii 1888. Fallaagadii 1888 waxaa loo sii sawiray fallaagadii Qoorax, Daataan, iyo Abiiraam, waxaana doolda caqiidiga ah ee fallaagadii Qoorax ahayd in kuwa sharka sameeya ay weli xaq ku yihiin indhaha Rabbiga hortiisa.

Haddaba Qorax oo ahaa ina Yishaar, ina Qohaad, ina Laawi, iyo Daataan iyo Abiiraam oo ahaa wiilashii Elii’aab, iyo Oon oo ahaa ina Fedel, oo ka mid ahaa reer Ruubeen, ayaa niman kaxeystay. Oo waxay hor istaageen Muuse, iyaga iyo rag ka mid ah reer binu Israa’iil, laba boqol iyo konton amiir oo shirkii ka mid ahaa, oo caan ku ahaa ururka, rag magac weyn lahaa. Oo waxay isu soo urursadeen Muuse iyo Haaruun ka gees ah, oo waxay ku yidhaahdeen, Aad baad isu qaadateen, maxaa yeelay ururka oo dhan waa quduus, mid kastaaba, oo Rabbiguna waa dhex joogaa iyaga; haddaba bal maxaad isu sarraysiiseen ururka Rabbiga korkiisa? Tirintii 16:1–3.

Maalmaha ugu dambeeya, Ilaah wuu ka daalay Adventism-ka La’odikeeya ee ku dheggaan fallaagadii 1957, taas oo si fudud u ah muujintii fallaagadii 1888, oo lagu geliyey bayaan rasmi ah. Buugga Questions on Doctrine wuxuu quduus ka dhigay fallaagadii 1888, taas oo ahayd ku-celintii fallaagadii Qorax, Daataan iyo Abiiraam, sida ku cad maragga malaa’igta ku amartay Sister White in ay joogto shirka 1888, si ay u diiwaangeliso ku-celinta taariikhda fallaagadii Qorax. Laba boqol iyo konton nin oo magac ku lahaa ayaa isugu soo ururay Qorax, Daataan iyo Abiiraam, iyaga oo ka gees ah Muuse, oo ahaa wakiilka Ilaah, fallaagadaas gudaheeda.

Shanta iyo shanta nin ee qorraxda u sujuudaya ee ku xusan Yexesqeel cutubka siddeedaad, waxay matalaan meeltobnaad, ama toban meelood meel, oo ka mid ah laba boqol iyo kontanka nin ee fooxa bixiyey ee kacdoonkii Qorax, Daataan iyo Abiiraam, kuwaas oo astaan u ahaa hoggaamiyayaashii kacdoonkii 1888, kuwaas oo kacdoonkoodii caqiidada lagu rasmiyeeyey 1957,

markii la daabacay buuggii Questions on Doctrine.

Kacdoonkii Qorax, Daataan, iyo Abiiraam waxay diidday “xukunkii” Ilaah bixiyey, kaas oo ku xukumay inay cidlada ku warwareegaan afartan sannadood. Adventism-ka La’odikiya wuxuu bilaabay inuu ku warwareego cidlada La’odikiya sannadkii 1863, kaddib markii ay diideen farriintii La’odikiya ee la soo bandhigay 1856, taas oo keentay xukunka ah inay cidlada ku warwareegaan sannado badan oo kale, rumaysadla’aantooda aawadeed. Kacdoonkii 1888, weli ma ay doonayn inay aqbalaan farriintii La’odikiya ee ay keeneen Odayaashii Jones iyo Waggoner.

Kuwii kacdoon sameeyey 1888, ma ay diidin oo keliya awooddii ruuxiga ahayd ee Odayaasha Jones iyo Waggoner, laakiin sidoo kale waxay diideen awooddii nebiyad Ellen White iyo weliba awooddii Ruuxa Quduuska ah, waayo, waxay ku dhaqmeen fikradda ah in shirkii oo dhammu si siman u wada quduus ahaa.

Sannadkii 1863, waxay ku noqdeen inay wax la cunaan nebiga beenta ah ee Beytel, iyagoo sidaas yeelayna ugu dambayntii aqbalay qeexidda badbaadada ee uu matalayay fallaagadii Qorax, dabadeedna si rasmi ah ugu qotomiyeen caqiidada beenta ah buugga, Questions on Doctrine. Caqiidadaasi waa qeexid been ah oo ku saabsan “xaq ka dhigista rumaysadka.”

Kacdoonkii 1863 wuxuu ahaa bilowgii diidmada dahabyadii Miller ee ka muuqday labada loox ee Xabaquuq. Cutubka labaad ee Xabaquuq, “doodda” ku xusan aayadda koowaad ugu dambayntii waxay dhalisaa laba qaybood oo caabudayaal ah, kuwaas oo lagu muujiyo khilaafkooda ku saabsan farriintii dib u dhacday.

Bal eeg, naftiisa kibray ma qummana isaga dhexdiisa; laakiin kan xaqa ahu rumaysadkiisa ayuu ku noolaan doonaa. Xabaquuq 2:4.

“Iimaanka” kuwa “xaqa ah” ee “doodda” ku jirta cutubka labaad ee Xabaquuq, waxay ku dhisnayd “riyadii” si cad loogu qoray looxyada. Kacdoonkii 1863, tallaabadii ugu horraysay ee lagu tirtirayo wixii looxyada ku qornaa waxaa fuliyey kuwii aan mar dambe haysan iimaankii kuwa “xaqa ah.” Kacdoonkii 1863 wuxuu ahaa abuurkii ugu horreeyey ee kacdoonkaas oo ugu dambayntii 1957 ku aas-aasay qeexid been ah oo ku saabsan caqiidada xaqnimo lagu helo rumaysad.

Waxaannu daraasaddan ku sii wadi doonaa maqaalka xiga.

“Rabbiigu naxariistiisa weyn aawadeed wuxuu fariin aad u qaali ah ugu soo diray dadkiisa isagoo u sii maraya Odayaashii Waggoner iyo Jones. Farriintani waxay ahayd in dunida si ka sii muuqata loogu soo bandhigo Badbaadiyaha kor loo qaaday, kaas oo ah allabariga dembiyada dunida oo dhan. Waxay soo bandhigtay xaq ka dhigid rumaysad lagu helo oo loo marayo Dammaanaha; waxayna dadka ku casuuntay inay aqbalaan xaqnimada Masiixa, taas oo lagu muujiyo addeecidda amarrada Ilaah oo dhan. Kuwo badan ayaa Ciise indhaha ka luntay. Waxay u baahnaayeen in indhahooda loo jeediyo qofnimadiisa rabbaaniga ah, mudnaantiisa, iyo jacaylkiisa aan isbeddelin ee qoyska aadanaha. Awood oo dhan waxaa lagu siiyey gacmihiisa, si uu hadiyado hodan ah ugu qaybiyo dadka, isagoo wakiilka aadamaha ah ee aan itaalka lahayn siinaya hadiyadda aan qiimaha lahayn ee xaqnimadiisa qudhiisa. Tanu waa farriintii Ilaah amray in dunida la siiyo. Waa farriinta malaa’igta saddexaad, taas oo ah in cod

weyn lagu naadiyo, isla markaana ay la socoto shubashada Ruuxiisa oo qiyaas weyn ah.”
Testimonies to Ministers, 91.

“Runta wakhtigan loo joogo, farriinta malaa’igta saddexaad, waa in lagu dhawaaqaa cod weyn, taasoo la micno ah awood sii kordhaysa, inta aynu u soo dhowaanayno imtixaanka weyn ee ugu dambeeya.” The 1888 Materials, 1710.

“Wakhtiga imtixaanku hadda ayuu ina saaran yahay, waayo qaylada dheer ee malaa’igta saddexaad mar hore ayay ka bilaabatay muujinta xaqnimada Masiixa, Bixiyaha dembi-dhaafa. Tanu waa bilowga iftiinka malaa’igta oo ammaanteedu ay dhulka oo dhan ka buuxin doonto.” Selected Messages, buugga 1, 362.

“Roobka dambena waxay ku soo degaysaa dadka Ilaah. Malaa’ig xoog badan ayaa samada ka soo degaysa, dhulka oo dhammuna waxaa iftiimin doonta ammaantiisa.” Review and Herald, Abriil 21, 1891.